

EBH/88/2016

Év

2016

Védett tulajdonság:

Nemi identitás

Diszkrimináció területe

Foglalkoztatás

Diszkrimináció típusa

Közvetlen hátrányos megkülönböztetés

Befejezőmód

Jogsértést részben megállapító döntés

A hatóság eljárását kezdeményező kérelmező nemi identitását tekintve transznemű, szexuális irányultságát tekintve pedig meleg. 2014. november 10-én a helyi posta előtt annak a településnek a polgármestere, ahol a kérelmező él, azt mondta neki, hogy „Te itt nem buziskodhatsz, nem festheted ki magad! Elég volt a női ruhákból, most már állj be a sorba, mert míg én leszek a polgármester, még közmunkára sem foglak felvenni!” A kérelem szerint 2015 nyarán a helyi óvoda előtt ugyancsak a polgármester azt mondta a kérelmezőnek, hogy verőembereket küld rá, és amíg ő a polgármester, a kérelmező transzvesztita előadóként nem léphet fel a községben. A kérelmező panaszában előadta, hogy a zaklató kijelentések elhangzása óta, azok hatására fél női ruhában megjelenni, alig láthatóan meri kifesteni magát, fél továbbá nyilvános szórakozóhelyekre menni. A kérelem szerint a kérelmező minden hónapban jelentkezett közmunkára a polgármesteri hivatalban, azonban amióta a panaszolt polgármestert megválasztották, egyetlen alkalommal sem jutott közmunkához. Kérelmező utalt arra is, hogy a polgármester azokat a lakosokat sem alkalmazza közmunkában, akik az előző polgármestert támogatták a 2014 őszi önkormányzati választáson.

A kérelemben foglaltak alapján a hatóság eljárást indított a bepanaszolt polgármesterrel, illetve önkormányzattal szemben. Zárt adatkezeléssel tárgyaláson kívül tanúként négy helyi lakost hallgatott meg, majd tárgyalást tartott, meghallgatta a kérelmezőt és a kérelmezőt képviselő ügyvédet. Az eljárás alá vont polgármester – bár az eljárás során írásban több alkalommal nyilatkozatot tett – a tárgyaláson nem jelent meg, a tárgyaláson kívül meghallgatott tanúk által elmondottakra pedig írásban sem tett észrevételt.

Tárgyi ügyben a hatóságnak azt kellett vizsgálnia, hogy az eljárás alá vont polgármester a kérelmező által neki tulajdonított kijelentésekkel megvalósította-e a kérelmezővel szemben az *egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról* szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebktv.) 10. § (1) bekezdése szerinti **zaklatás** tényállását. A zaklatás körében folytatott hatósági vizsgálat hatáskör hiányában nem terjedt ki a kérelemben panaszolt tetteleges bántalmazás (a kérelmező nyilatkozata szerint a polgármester „embereitől” két pofont kapott) kivizsgálására. A hatóság rámutatott arra is, hogy a polgármesternek tulajdonított, arra vonatkozó kijelentéseket, hogy a kérelmező transzvesztita előadóként nem léphet fel a községben, a zaklatás, nem pedig a közvetlen hátrányos megkülönböztetés körében vizsgálta. A hatóság álláspontja szerint ugyanis az önkormányzatot, illetve a polgármestert nem terheli kötelezettség arra vonatkozóan, hogy a kérelmezőnek a helyi rendezvényeken fellépési lehetőséget biztosítson, ugyanakkor az azzal kapcsolatos kijelentések, hogy a kérelmező transzvesztita előadóként nem léphet fel a községben, a kérelmező nemi identitására utalnak és alkalmasak lehetnek arra, hogy a kérelmező körül megfélemlítő, megalázó, megszegényítő környezet alakuljon ki. A zaklatás körében folytatott vizsgálattal kapcsolatban a hatóság határozatában rögzítette, hogy azt a kérelmező nemi identitásával, illetve szexuális irányultságával, mint védett tulajdonságaival összefüggésben kellett lefolytatnia.

A hatóságnak vizsgálnia kellett azt is, hogy az eljárás alá vont önkormányzat azzal, hogy 2014 októberét követően a helyi közmunkaprogramokban nem alkalmazza, politikai véleménye, szexuális irányultsága, valamint nemi identitása miatt a kérelmezővel szemben megsértette-e az egyenlő bánásmód követelményét, azaz megvalósította-e a **közvetlen hátrányos megkülönböztetést**. A hatóság határozatában rögzítette, hogy eljárása során nem általánosságban a közmunkára vonatkozó alkalmazás gyakorlatát vizsgálta településen, azt a hatóság azt csak annyiban vonta be a vizsgálat körébe, amennyiben az szükséges volt ahhoz, hogy a kérelmező közfoglalkoztatással összefüggésben előterjesztett panaszában megalapozottan döntést hozhasson. A közvetlen hátrányos megkülönböztetés körében folytatott vizsgálattal kapcsolatban a hatóság határozata tartalmazza, hogy azt a kérelmező nemi identitásával, szexuális irányultságával, illetve politikai véleményével, mint védett tulajdonságaival összefüggésben kellett lefolytatnia.

A zaklatás vizsgálata

Az eljárás alá vont polgármester és a tanúk vallomása alapján megállapítható volt és a hatóság is életszerűnek tekintette, hogy a kérelmező nemi identitásáról, illetve szexuális irányultságáról a községben mindenki, így az eljárás alá vont polgármester is tudomással bírt. A hatóság, tekintettel arra, hogy a polgármester a kérelmező által neki tulajdonított kijelentésekkel kapcsolatban csupán arról nyilatkozott, hogy azok a részéről nem hangzottak el, ám ezzel összefüggésben részletes nyilatkozatot nem tett és bizonyítási indítványt sem terjesztett elő, a kérelmező által sérelmezett kijelentések elhangzását tényként vette figyelembe. Annak megállapításához, hogy azok hatására a kérelmező körül kialakult-e megfélemlítő, megszégyenítő, megalázó környezet, a hatóság az eljárás során az adatok zárt kezelése mellett meghallgatott tanúk vallomásait vette alapul.

A hatóság álláspontja szerint a tanúk nyilatkozatai alátámasztották a kérelmező által a kérelemben a polgármesternek tulajdonított kijelentésekkel kapcsolatban előadottakat és e vonatkozásban egységesnek tekinthetők. A hatóság álláspontja szerint e kijelentések egyértelműen alkalmasak arra, hogy a kérelmező körül megfélemlítő, megalázó, illetve támadó környezet alakuljon ki, mert a tanúvallomások alapján megállapítható volt az is, hogy a szóban forgó kijelentések a községben nyilvános helyen (helyi posta, óvoda előtt), több ember által hallhatóan hangzottak el. Az egyik tanú vallomása pedig alátámasztotta azt is, hogy e kijelentések hatása *de facto* is az volt, hogy a kérelmező körül megfélemlítő, illetve megalázó környezet alakult ki, hiszen azok elhangzása óta a kérelmező kevésbé meri felvállalni identitását és tartózkodik a helyi szórakozóhelyek látogatásától is. A hatóság döntésének meghozatala során figyelemmel volt arra is, hogy a polgármester a tanúvallomások anonimizált, kivonatolt másolatainak a részére történő megküldését követően azokra nyilatkozatot nem tett, azok tartalmát tehát érdemben nem vitatta és ezt követően sem élt bizonyítási indítvánnyal. A hatóság álláspontja szerint önmagában a polgármester nyilatkozata arról, hogy a kérelmező által sérelmezett, neki tulajdonított kijelentések nem hangzottak el, az eljárás alá vont polgármester kimentésének alapjául nem szolgálhat. A hatóság megállapítása szerint ugyanakkor a fenti hivatkozott kijelentések a kérelmező nemi identitásával álltak összefüggésben, a kérelmező szexuális irányultságára vonatkozóan utalást nem tartalmaznak.

Fentiek alapján a hatóság megállapította, hogy az eljárás alá vont polgármester több ember előtt, nyilvános helyen a kérelmező nemi identitásával egyértelműen kapcsolatba hozható kijelentéseivel a kérelmezővel szemben megvalósította az Ebktv. 10. § (1) bekezdése szerinti zaklatás tényállását, e kijelentések megtételével ugyanis a polgármester olyan magatartást tanúsított, amely a kérelmező körül megfélemlítő, megalázó, megszégyenítő környezetet alakított ki.

A hatóság ezért elrendelte a jogsértő állapot megszüntetését, valamint megtiltotta a jogsértő magatartás jövőbeni tanúsítását. A hatóság elrendelte továbbá a jogerős és végrehajtható - az eljárás alá vont adatainak kivételével anonimizált - határozatának nyilvános közzétételét 30 nappal az eljárás alá vont internetes oldalán a nyitólapról közvetlenül elérhető módon, valamint a hatóság www.egyenlobanasmod.hu internetes oldalán. Fentiekén túl a hatóság az eljárás alá vont polgármesterrel szemben 50.000,- Ft, bírságot szabott ki.

A szankció kiszabása során a hatóság tekintettel volt az eset összes körülményére, különös tekintettel a sérelmes magatartással okozott helyzet tartósságára, arra, hogy a kérelmező évek óta kénytelen a nemi identitásával ellentétesen öltözni, viselkedni, illetve mutatkozni, valamint mérlegelte az egyéni szempontokat. A hatóság a kérelmező körül kialakult helyzet, illetve környezet (a kérelmező kevésbé meri felvállalni identitását és tart a helyi szórakozóhelyek látogatásától) mielőbbi és tényleges megváltozása, valamint a jövőbeni hasonló esetek megakadályozása - figyelembe véve a generális és a speciális prevenció szempontjait is - érdekében döntött az Ebktv. 17/A. § a) és b) pontjának (jogsértő állapot megszüntetésének elrendelése, jogsértő magatartás jövőbeni tanúsításának megtiltása) egyidejű alkalmazása mellett. Ezen túlmenően - alapvetően a generális prevenció szempontjára figyelemmel - a hatóság elrendelte a határozat nyilvános, az eljárás alá vont honlapján történő közzétételét is. Az Ebktv. 17/A. § d) pontjának alkalmazását, azaz az 50.000,- Ft összegű bírság kiszabását a hatóság alapvetően a kérelmező körül kialakult környezet régebben kezdődő folyamatos fennállására tekintettel tartotta indokoltnak.

A közvetlen hátrányos megkülönböztetés vizsgálata

A közvetlen hátrányos megkülönböztetés vizsgálata során a hatóságnak a kérelmező nemi identitásán és szexuális irányultságán túl a kérelmező politikai véleményét (az előző polgármestert támogatta a 2014. októberi önkormányzati választáson) is a vizsgálat körébe kellett vonnia. A kérelemben foglaltak, valamint a tanúk vallomása alapján a hatóság arra a következtetésre jutott, hogy a községben az ott lakók tudták egymásról, hogy a 2014. őszi önkormányzati választáson ki, melyik jelöltet támogatta, valamint az eljárás alá vont polgármesternek, így az önkormányzatnak is tudomása volt arról, hogy a kérelmező a 2014. októberi önkormányzati választás során az előző polgármestert támogatta.

Tekintettel arra, hogy a kérelmező azt panaszolta, hogy mióta az új polgármester tölti be a tisztséget, az önkormányzattól nem kap közmunkát, a hatóság megvizsgálta, hogy a 2013-as, illetve 2014-es években a kérelmezőt az önkormányzat milyen időszakban foglalkoztatta és közfoglalkoztatási jogviszonya milyen körülmények között szűnt meg. Az eljárás alá vont polgármester által a hatóság rendelkezésére bocsátott adatok alapján megállapítható volt, hogy az előző polgármesteri ciklusban a kérelmező a 2013-as év vonatkozásában egy hónapot, a 2014-es évben pedig három és fél hónapot dolgozott közmunkásként, ez utóbbi jogviszonya pedig nem a határozott idő lejártával, hanem közös megegyezéssel szűnt meg. Ez alapján tehát megállapítható volt, hogy a kérelmező abban az időszakban sem tekinthető gyakran, illetve folyamatosan foglalkoztatottnak, amire akként hivatkozott, hogy az előző polgármester rendszeresen, illetve folyamatosan foglalkoztatta őt.

Tekintettel az azzal kapcsolatos egymásnak ellentmondó nyilatkozatokra, hogy a kérelmező milyen gyakran jelentkezett közmunkára az eljárás alá vont önkormányzat polgármesteri hivatalában, illetve arra, hogy a kérelmező ezzel kapcsolatban maga is ellentmondásosan nyilatkozott, valamint arra, hogy a kérelmező neve a közmunkára jelentkezők nevét tartalmazó - az eljárás alá vont önkormányzat polgármestere által becsatolt - listán nem szerepelt, a hatóság nem tartotta kétséget kizáróan megállapíthatónak, hogy a kérelmező rendszeresen jelentkezett közmunkára az eljárás alá vont önkormányzat polgármesteri hivatalában.

Döntésének meghozatala során a hatóság figyelembe vette azt is, hogy az eljárás alá vont polgármester által becsatolt, a 2013. október 31. és 2016. január 31. között az önkormányzat által közfoglalkoztatási jogviszonyban foglalkoztatott személyek neveit tartalmazó listán számos olyan személy található, akiket az önkormányzat az önkormányzati választásokat, azaz 2014 októberét megelőzően, illetve azt követően is (számos esetben több alkalommal) foglalkoztatott. E tény ismeretében a hatóság álláspontja szerint nem lehetett egyértelmű következtetést levonni arra nézve, hogy az eljárás alá vont önkormányzat az előző polgármesteri ciklus idején közmunkásként foglalkoztatott személyeket az előző polgármester „embereinek” tekintené és ezért nem létesítene velük újabb közfoglalkoztatásra irányuló jogviszonyt. Döntésének meghozatala során továbbá a hatóság figyelembe vette azt is, hogy az eljárás során meghallgatott tanúk vallomása sem volt egységes azzal kapcsolatban, hogy az eljárás alá vont polgármester nem foglalkoztatja közmunkásként azokat, akik a korábbi polgármestert támogatták a 2014. októberi választáson.

Fentiek alapján, a kérelmező védett tulajdonságai (nemi identitása, szexuális irányultsága, politikai véleménye) és aközött, hogy 2014 októberét követően az eljárás alá vont önkormányzat nem kötött vele közfoglalkoztatásra irányuló szerződést ok-okozati összefüggés nem volt kimutatható, ezért a hatóság az Ebktv. 19. § (2) b) pontjának első fordulata alapján a kérelmező közvetlen hátrányos megkülönböztetéssel kapcsolatban előterjesztett kérelmét elutasította.

(2016. szeptemberi döntés)

A hatóság határozatával szemben az eljárás alá vont felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz, jelen összefoglaló elkészítésekor a bíróság előtti eljárás még folyamatban van.